

Protokoll fört vid enskild föredragning

Regeringskansliet, allmänna byrån

Beslutande

Minister

Fredrik Karlström

Föredragande

Förvaltningschef

John Eriksson

Justerat

Omedelbart

Ärende/Dnr/Exp.

Beslut

Nr 3

Utlåtande om förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv (COM (2020) 823 final) om åtgärder för en hög gemensam nivå av cybersäkerhet i hela unionen och om upphävande av direktiv 2016/1148/EU (NIS-direktivet)

ÅLR 2020/10222

5 Rk1

Konstaterades att kommunikationsministeriet begärt utlåtande om förslag till ett nytt direktiv om åtgärder för en hög gemensam nivå av cybersäkerhet i hela unionen. Direktivet är avsett att ersätta det så kallade NIS-direktivet (2016/1148/EU) och tillämpningsområdet utökas till att gälla offentlig förvaltning.

Landskapsregeringen notifierade NIS-direktivet som riksbehörighet med motiveringen att det reglerar rättsområdet televäsendet som enligt 27 § 40 punkten självstyrelselagen (1991:71) för Åland hör till rikets lagstiftningsbehörighet. I och med att det föreslagna direktivet omfattar även offentlig förvaltning, inkluderat den åländska offentliga förvaltningen, kommer det att gälla även för områden som utgör åländska lagstiftningsbehörighet vilket innebär att det måste implementeras i den åländska lagstiftningen.

Landskapsregeringen konstaterar att:

- Direktivet kommer att gälla för organisationer oberoende av storlek.
- Enligt förslaget till direktiv ska varje medlemsstat utarbeta en cybersäkerhetsstrategi samt utse en eller flera behöriga myndigheter för säkerhet i nätverks- och informationssystem. De eller de behöriga myndigheterna, som kan vara en befintlig myndighet, ska övervaka tillämpningen av direktivet på nationell nivå.
- En gemensam nationell kontaktpunkt samt en eller flera enheter för hantering av it-säkerhetsincidenter (CSIRT) ska utses, den gemensamma nationella kontaktpunkten samt CSIRT-enheten kan vara en behörig myndighet. Myndigheterna åläggs enligt direktivet att samarbeta på nationell nivå.

Förslaget till direktiv ställer som synes omfattande krav på organisationen för rapportering av säkerhetsincidenter samt övervakning av direktivets tillämpning och landskapsregeringen önskar påpeka följande:

- Då den åländska offentliga förvaltningen i högsta grad är småskalig ser landskapsregeringen det som ytterst angeläget att bestämmelserna i direktivet utformas så att administrationen inte blir alltför krävande för små förvaltningar/organisationer och att bestämmelserna är tillämpbara även för små organisationer.
- I artikel 10 ställs krav på CSIRT-enheten och utgående från de krav som framgår ser landskapsregeringen det inte som realistiskt att upprätthålla en CSIRT-enhet i egen regi. Ett samarbete med riket är således nödvändigt.
- I artikel 23 regleras de krav som ställs på en administratör av toppdomäner. Rättsområdet i sig utgör rikets behörighet enligt självstyrelselagen för Åland men toppdomänen .ax administreras dock av landskapsregeringen på basen av en överenskommelseförordning mellan Åland och riket. En dialog mellan kommunikationsministeriet och landskapsregeringen är därför nödvändig vid implementering av artikel 10 och direktivet som helhet. I pågående självstyrelselagsrevision diskuteras även att Åland skulle överta behörigheten för toppdomänen .ax.
- Till den del strategier utarbetas på nationell nivå, gemensamma nationella myndigheter inrättas och myndigheter åläggs samarbeta poängterar landskapsregering språkfrågan. Samarbete och informationsutbyte mellan riksmyndigheter och åländska myndigheter ska enligt 38 § självstyrelselagen för Åland ske på svenska samt enligt 43 § 2 mom. självstyrelselagen för Åland ska statsrådet se till att bestämmelser och föreskrifter som gäller på Åland finns tillgängliga på svenska. Likaså måste således även de säkerhetsvarningar och den information CSIRT-enheten publicerar finnas tillgängliga på svenska.

Nr 4

Utlåtande gällande utredningen om en förbättring
av informationssäkerheten och dataskyddet
inom kritiska samhällssektorer

ÅLR 2020/10003

6 Rk1

Konstaterades att kommunikationsministeriet den 9 november 2020 tillsatt en arbetsgrupp med uppgift att utreda hur informationssäkerheten och dataskyddet kan förbättras inom kritiska samhällssektorer. Bakgrunden till tillsättande av arbetsgruppen är det dataintrång som företaget Vastaamo Oy utsattes för.

Arbetsgruppen har haft i uppdrag att kartlägga vilka ändringar som behöver göras i lagstiftningen, lägga fram förslag till politiska riktlinjer och utvärdera vilka myndighetsresurser som avsatts för uppgifter som gäller informationssäkerhet och dataskydd.

Arbetsgruppen har lämnat en halvtidsrapport som kommunikationsministeriet nu begär utlåtande om. Den del av rapporten som är översatt till svenska är de förslag till politiska riktlinjer som arbetsgruppen presenterar. Resterande del av rapporten är inte översatt varför landskapsregeringen inte kan ta ställning till dess innehåll till den delen.

Beträffande de politiska riktlinjerna konstaterar landskapsregeringen:

- Att de förslag som tagits fram omfattar de flesta samhällssektorer och i många fall tvärssektoriella.
- Behörighetsfördelningen mellan Åland och riket regleras i 18 § och 27 § självstyrelselagen för Åland (ÅFS 1991:71). Som exempel kan nämnas att undervisningssektorn utgör åländsk behörighet, behörigheten avseende

hälso- och sjukvård är delad medan televäsendet samt rättsväsendet är rikets behörighet. Till åländsk lagstiftningsbehörighet hör även landskapsregeringens, underlydande myndigheters och inrättningars samt kommunernas förvaltning och organisation.

- De förslag till riktlinjer som tagits fram omfattar såväl förvaltningsområden med riksbehörighet som områden med åländsk respektive delad behörighet. Som ett exempel kan nämnas att Åland har egen dataskyddsmyndighet för den åländska offentliga förvaltningen.

Informationssäkerhet och dataskydd är områden som landskapsregeringen ser som synnerligen viktiga. Såväl med beaktande av behörighetsfördelningen så som rättsområdets komplexitet kommer ett samarbete mellan åländska myndigheter och riksmyndigheter vara nödvändigt. Landskapsregeringen vill här poängtera vikten av att informationsutbytet mellan landskapsregeringen och riksmyndigheterna, i enlighet med 38 § självstyrelselagen för Åland, ska ske på svenska samt att de riksomfattande system som utvecklas även görs tillgängliga i en svenskspråkig version.

Avslutningsvis ställer sig landskapsregeringen positiv att delta i det fortsatta arbetet med utredningen om en förbättring av informationssäkerheten och dataskyddet inom kritiska samhällssektorer samt förväntar sig vidare information i ärendet.
